

Đổi mới hoạt động học tập của sinh viên ngành dịch vụ thương mại hàng không ở Học viện Hàng không Việt Nam đáp ứng Cách mạng công nghiệp lần thứ tư

Phạm Thị Quỳnh Như*

*TS, Học viện Hàng không Việt Nam

Received: 15/03/2024; Accepted: 26/02/2024; Published: 10/04/2024

Abstract: Solutions to innovate learning activities of students majoring in Commercial Aviation Services at Vietnam Aviation Academy in the context of the Fourth Industrial Revolution are a unified whole that promotes positivity. , students' initiative and creativity in the learning process. In organizing the implementation of solutions, it is necessary to apply them in a comprehensive manner without overlooking any solution.

Keywords: Solution, innovation

1. Đặt vấn đề

Theo một số diễn giả, công nghệ đang tạo ra nhiều thay đổi về tiêu dùng, lao động và việc làm, qua đó trực tiếp tác động đến lĩnh vực giáo dục, đào tạo. Chẳng hạn, theo cách truyền thống, nhà tuyển dụng thường dựa vào bằng cấp, bằng điểm. Tuy nhiên, những doanh nghiệp lớn hàng đầu thế giới hiện lại dựa nhiều vào kỹ năng tại chỗ khi phỏng vấn tuyển dụng. Cách mạng công nghiệp 4.0 là sự kết hợp giữa thành quả của 3 cuộc cách mạng công nghiệp trước đó với thế giới kỹ thuật số. Nó đang là xu thế lớn trên toàn cầu. Mọi người có thể dễ dàng tiếp nhận thông tin và học theo cách mình mong muốn. Cuộc cách mạng này sẽ làm thay đổi lực lượng lao động trong tương lai. Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ Tư đưa đến tình trạng bất bình đẳng lớn hơn, đặc biệt là nguy cơ phá vỡ thị trường lao động. Khi tự động hóa thay thế con người trong nhiều lĩnh vực của nền kinh tế, người lao động chắc chắn sẽ phải thích ứng nhanh với sự thay đổi của sản xuất nếu không sẽ bị dư thừa, thất nghiệp.

Đứng trước cuộc CMCN 4.0 trí tuệ nhân tạo hay những thay đổi nhanh chóng về nhu cầu lao động sẽ gây ra sức ép lớn cho ngành giáo dục. Các trường đại học nói chung và Học viện Hàng không Việt Nam nói riêng không thể dự đoán được kỹ năng mà thị trường lao động cần trong tương lai gần, do tốc độ thay đổi công nghệ. Bởi vậy, Học viện Hàng không Việt Nam cần đẩy mạnh kênh truyền thông để sinh viên chủ động nắm bắt cơ hội, lựa chọn chương trình học phù hợp với việc đào tạo, nghiên cứu khoa học hoặc theo vị trí công việc tại các cơ quan, doanh nghiệp, tổ chức kinh tế.

Thực tiễn hiện nay đang đòi hỏi Học viện hàng không Việt Nam cần phải nghiên cứu CTĐT các ngành, nhóm ngành trong đó có ngành Dịch vụ Thương mại Hàng không, phải đem lại cho người học những kỹ năng và kiến thức cơ bản lần tư duy sáng tạo, khả năng thích nghi với những thách thức và yêu cầu công việc thay đổi liên tục để tránh nguy cơ bị đào thải. Tất cả tạo ra bức tranh giáo dục đào tạo sinh động mà các phương thức truyền thống chắc chắn sẽ không thể đáp ứng. Đổi mới nâng cao chất lượng đào tạo là giải pháp rất cần thiết. Cần chuyển đổi mạnh mẽ sang mô hình đào tạo “những gì thị trường sẽ cần”.

Đổi mới hoạt động học tập của sinh viên ngành Dịch vụ Thương mại Hàng không ở Học viện Hàng không Việt Nam là tổng hợp các cách thức, biện pháp học tập của sinh viên, nhằm làm cho hoạt động này có hiệu quả, góp phần hoàn thành mục đích, nhiệm vụ học tập, đáp ứng mục tiêu, yêu cầu đào tạo đã xác định. Đổi mới hoạt động học tập của sinh viên ngành Dịch vụ hàng không ở Học viện Hàng không Việt Nam cần đổi mới đồng bộ như: Tổ chức giáo dục xây dựng động cơ, trách nhiệm về học tập cho sinh viên, xây dựng kế hoạch học tập khoa học, khả thi, đổi mới nội dung và phương pháp học tập, xây dựng môi trường và bảo đảm các điều kiện cho hoạt động học tập, kiểm tra, đánh giá kết quả hoạt động học tập của sinh viên.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Đổi mới nội dung, CTĐT ngành Dịch vụ Thương mại Hàng không ở Học viện Hàng không Việt Nam

Nội dung CTĐT ngành Dịch vụ Thương mại

Hàng không ở Học viện Hàng không Việt Nam được xây dựng theo khung chuẩn đầu ra của CTĐT của học phần (môn học) hướng vào phát triển phẩm chất, năng lực cho sinh viên, nhằm đáp ứng tốt yêu cầu của nguồn nhân lực của xã hội trong tình hình mới. Dựa trên cơ sở mô hình, mục tiêu đào tạo đã xác định để xây dựng chương trình, nội dung theo hướng đảm bảo tính khoa học, hiện đại, tính thực tiễn, tính tư tưởng và tính giáo dục sâu sắc. Có sự cân đối, hài hoà về khối lượng tri thức khác nhau trong kết cấu chương trình, nội dung đào tạo. Về cơ bản Học viện Hàng không Việt Nam thường có ba khung chương trình, nội dung cốt lõi là: khung chương trình, nội dung cho các môn khoa học chuyên ngành, chuyên sâu; khung chương trình, nội dung cho các môn cơ sở ngành và khung chương trình, nội dung cho các môn kiến thức chung, lý luận chính trị. Mục tiêu GD&ĐT của Học viện Hàng không Việt Nam là đào tạo nhằm hình thành hệ thống kiến thức, kỹ năng, thái độ ở sinh viên và quan trọng hơn là hướng vào bồi dưỡng, phát triển các năng lực chuyên môn nghiệp vụ mà người học sau khi ra trường sẽ đảm nhiệm. Chương trình, nội dung đào tạo không chỉ quy định hệ thống kiến thức, kỹ năng, thái độ mà người học cần lĩnh hội để chuyên hoá thành trí tuệ và nhân cách của mình mà còn có hệ thống những kinh nghiệm hoạt động thực tiễn phong phú, đa dạng và các chuẩn mực giá trị thái độ nghề nghiệp. Chương trình, nội dung đào tạo ngành Dịch vụ Thương mại Hàng không còn đảm nhiệm bảo đảm tỷ lệ cân đối giữa các nội dung lý thuyết và thực hành nghề nghiệp theo sát những thành tựu mới về khoa học, đáp ứng nhu cầu nguồn nhân lực cho xã hội ở các lĩnh vực Dịch vụ Thương mại. Đây là đặc điểm tác động đến các lực lượng sư phạm, đội ngũ CBQL và giảng viên trong tổ chức thực hiện các hoạt động GD&ĐT của Học viện Hàng không Việt Nam trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ Tư.

2.2. Giải pháp đổi mới hoạt động học tập của sinh viên ngành Dịch vụ Thương mại Hàng không ở Học viện Hàng không Việt Nam đáp ứng cách mạng công nghiệp lần thứ Tư

2.2.1. Tăng cường tổ chức giáo dục nâng cao nhận thức, xây dựng động cơ, thái độ trách nhiệm học tập đúng đắn cho sinh viên ngành Dịch vụ Thương mại Hàng không

Mục tiêu của giải pháp là làm cho đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục, giảng viên và sinh viên hiểu rõ và ý thức sâu sắc về vị trí, vai trò, ý nghĩa của hoạt động học tập đối với mục tiêu, yêu cầu đổi mới căn

bản và toàn diện giáo dục và đào tạo của Đảng, của Học viện Hàng không Việt Nam. Từ đó giúp cho sinh viên hình thành động cơ học tập đúng đắn, tạo ra thái độ ham học, tính tự giác, tích cực, tự lực, say mê tìm tòi nghiên cứu. Thông qua nhiều hình thức giáo dục thích hợp sẽ giúp sinh viên duy trì hứng thú, niềm tin, ý thức, trách nhiệm, có nghị lực vượt qua mọi khó khăn, đạt được mục đích học tập đã xác định

Đây là một trong những giải pháp cơ bản, nền tảng, là nhân tố bên trong góp phần thúc đẩy chất lượng tổ chức và đổi mới hoạt động học tập của sinh viên. Thông qua giáo dục nhằm nâng cao nhận thức, bồi dưỡng động cơ, ý chí cho sinh viên, giúp họ có cái nhìn đầy đủ, đúng đắn hơn về hoạt động học tập. Đồng thời định hướng cho sinh viên thay đổi thói quen, cách tư duy, khả năng thích ứng với sự thay đổi về quan điểm GD&ĐT hiện nay. Thực tiễn đã chứng minh, sẽ chẳng thể có sự sáng tạo nếu như người học không có động cơ học tập đúng đắn, không chịu khó miệt mài trong học tập để chuyển những kiến thức trong sách vở thành hiểu biết của chính mình, từ đó vận dụng vào giải quyết vấn đề thực tiễn đặt ra.

Xây dựng động cơ học tập đúng đắn cho sinh viên ngành Dịch vụ Thương mại Hàng không, đòi hỏi phải tiến hành thường xuyên, liên tục, đổi mới cả nội dung, phương pháp, hình thức giáo dục, bảo đảm vừa có tính lý luận, vừa có tính thực tiễn. Phải phát huy trách nhiệm của các cấp, các tổ chức, các lực lượng sư phạm trong Học viện; đồng thời phát huy sức mạnh tổng hợp của các lực lượng ngoài Học viện và phát huy tinh thần tự giáo dục, tự rèn luyện của bản thân sinh viên.

2.2.2. Chỉ đạo sinh viên ngành Dịch vụ Thương mại Hàng không xây dựng kế hoạch hoạt động học tập khoa học, khả thi, hiệu quả

Đổi mới hoạt động học tập của sinh viên ngành Dịch vụ Thương mại Hàng không dựa trên cơ sở các văn bản quy định của cấp trên, của Học viện và của Ngành là biện pháp đổi mới hiệu quả. Trong đổi mới hoạt động học tập của sinh viên; khi có có hệ thống văn bản rõ ràng, cụ thể sẽ tránh được hình thức, chung chung hoặc rơi vào những công việc cụ thể, bao biện, thiếu tính minh bạch và lúng túng trong tổ chức, điều hành.

Để đảm bảo cho hoạt động học tập của sinh viên ngành Dịch vụ Thương mại ở Học viện Hàng không Việt Nam đạt được mục tiêu học tập của Học viện Hàng không Việt Nam đề ra, đòi hỏi các cơ quan chức năng của Học viện phải có các loại văn bản quy định, hướng dẫn, chỉ đạo và kiểm soát chặt chẽ kế

hoạch học tập của sinh viên. Quản lý kế hoạch học tập của sinh viên nói chung, sinh viên ngành Dịch vụ Thương mại nói riêng là công việc thường xuyên, cần thiết được thực hiện thống nhất, đồng bộ từ Học viện, Khoa, Bộ môn, giảng viên, cán bộ quản lý giáo dục và từng sinh viên theo một chủ trương chung và tiến trình nhất định, qua đó giúp cho các chủ thể quản lý chủ động nắm bắt được khối lượng công việc trong từng giai đoạn cụ thể, có cơ sở để điều chỉnh các nội dung hoạt động, sử dụng có hiệu quả nguồn lực hiện có, nâng cao tính năng động sáng tạo trong quản lý và điều hành hoạt động học tập của sinh viên.

2.2.3. Đổi mới phương pháp, hình thức quản lý hoạt động học tập của sinh viên theo hướng chủ trọng quản lý kết quả, chất lượng học tập

Trước yêu cầu đổi mới GD&ĐT, việc tìm ra phương pháp và hình thức quản lý hoạt động học tập của sinh viên ngành Dịch vụ Thương mại phù hợp với xu thế đổi mới phương pháp dạy học, nhằm làm thay đổi thói quen học theo phương pháp truyền thống mà từ trước đến nay chúng ta đang thực hiện (học để vượt qua các kỳ thi), khắc phục được sức ì trong học tập cho sinh viên. Là cơ sở phát huy tính chủ động và năng lực sáng tạo đối với sinh viên trong quá trình học tập có tính chất quyết định đến chất lượng học tập.

Việc đổi mới phương pháp, hình thức quản lý hoạt động học tập của sinh viên ngành Dịch vụ Thương mại hàng không ở Học viện Hàng không cần hướng vào quản lý theo chiều sâu, lấy quản lý kết quả và chất lượng thực học làm chính có ý nghĩa hết sức quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng học tập của sinh viên. Thực tiễn hiện nay đội ngũ CBQLGD và giảng viên có phương pháp quản lý đúng, hình thức quản lý phù hợp sẽ giúp đỡ, định hướng cho sinh viên cả trong nhận thức về vị trí, vai trò của học tập cũng giúp sinh viên xây dựng nội dung học tập sát với từng môn, từng học phần, biết căn cứ vào nội dung học tập, thời gian, điều kiện tổ chức, sở vật chất bảo đảm để xác định cho mình phương pháp học tập phù hợp. Vì vậy, việc nâng cao chất lượng học tập nhất thiết phải tiến hành đổi mới phương pháp, hình thức quản lý, điều này phù hợp với thực tiễn đặt ra trong quá trình đào tạo ngành Dịch vụ Thương mại Hàng không ở Học viện Hàng không Việt Nam hiện nay.

2.2.4. Tổ chức xây dựng môi trường tích cực cho hoạt động học tập của sinh viên đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục và đào tạo

Nhằm bảo đảm cho hoạt động học tập của sinh

viên được diễn ra trong điều kiện thuận lợi có cơ hội áp dụng phương pháp học tập mới, được tham gia vào các hình thức học tập khác nhau, được học trong một môi trường thân thiện, dân chủ với một cơ chế quản lý phù hợp, bảo đảm mọi quyền lợi đều đến được với sinh viên, mọi sinh viên đều có cơ hội phấn đấu như nhau.

Bảo đảm đầy đủ cơ sở vật chất và xây dựng môi trường học tập tích cực có vai trò rất quan trọng, môi trường thực hành không nên xem nhẹ, đặc biệt là đối với ngành Dịch vụ thuộc lĩnh vực hàng không. Sự tác động của kinh tế thị trường, vị trí việc làm, các hiện tượng tiêu cực ngoài xã hội đã ảnh hưởng không nhỏ đến suy nghĩ và tính tích cực học tập của sinh viên; làm giảm sút động cơ, ý thức, trách nhiệm trong học tập, rèn luyện. Vì vậy, việc bảo đảm đầy đủ cơ sở vật chất và xây dựng môi trường học tập tích cực là cần thiết, thông qua đó giúp các chủ thể quản lý nhận thấy rõ tầm quan trọng của cơ sở vật chất, phương tiện kỹ thuật dạy học hiện đại để chỉ đạo việc tăng cường xây dựng và nâng chất lượng cơ sở vật chất, và đẩy mạnh ứng dụng phương tiện dạy học hiện đại, ứng dụng công nghệ thông tin, sử dụng các phần mềm phù hợp trong quản lý hoạt động học tập của sinh viên ở Học viện hàng không hiện nay.

3. Kết luận

Các giải pháp đổi mới hoạt động học tập của sinh viên ngành Dịch vụ Thương mại hàng không ở Học viện Hàng không Việt Nam trong bối cảnh cách mạng công nghiệp lần thứ Tư là một chỉnh thể thống nhất có tác dụng thúc đẩy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của sinh viên trong quá trình học tập. Trong tổ chức triển khai các giải pháp cần vận dụng tổng hợp không xem nhẹ giải pháp nào.

Tài liệu tham khảo

[2]. ĐCS Việt Nam (2013), *Văn kiện Hội nghị lần thứ 8 Ban chấp hành Trung ương khóa XI*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

[3]. ĐCS Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Tập 1,2. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

[4]. Quốc hội (2019), *Luật Giáo dục*, Văn phòng Quốc Hội, Hà Nội.

[5]. Phan Trọng Ngọ (2005), *Dạy học và phương pháp dạy học trong nhà trường*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.

[6]. Bernd Meier, Nguyễn Văn Cường (2014), *Lý luận dạy học hiện đại*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.